

INNOVATIVE APPROACHES TO REPRESENTING PHRASEOLOGICAL UNITS IN MASS MEDIA TECHNOLOGIES AND ELECTRONIC DICTIONARIES UNDER THE CONDITIONS OF LITERATURE INTEGRATION**Alimboyeva Hilola**Student of the Faculty of Philology
Urgench State Pedagogical Institute
alimbayevahilola62@gmail.com**Abstract**

This article analyzes innovative methods of studying and representing phraseological units in the context of the integration of literature and modern information technologies. The issues of improving the effectiveness of teaching phraseological expressions through electronic dictionaries, digital platforms, and multimedia tools are highlighted. In addition, the role of interactive technologies in revealing the semantic and cultural characteristics of phraseological units is substantiated.

Keywords: phraseological units, electronic dictionary, information technologies, integration, innovation, multimedia, linguodidactics.

**ADABIYOT INTEGRATSIYASI SHAROITIDA OMMAVIY AXBOROT
TEXNOLOGIYALARI VA ELEKTRON LUG‘ATLARDA FRAZELOGIK BIRLIKLARNI
IFODALASHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI**

Annotatsiya Mazkur maqolada adabiyot va zamonaviy axborot texnologiyalari integratsiyasi sharoitida frazeologik birliklarni o‘rganish va ifodalashning innovatsion usullari tahlil qilinadi. Elektron lug‘atlar, raqamli platformalar va multimedia vositalari yordamida frazeologizmlarni o‘qitish samaradorligini oshirish masalalari yoritilgan. Shuningdek, frazeologik birliklarning semantik va madaniy xususiyatlarini ochishda interaktiv texnologiyalarning o‘rni asoslab berilgan.

Kalit so‘zlar: frazeologik birlik, elektron lug‘at, axborot texnologiyalari, integratsiya, innovatsiya, multimedia, lingvodidaktika.

Kirish Bugungi globallashuv davrida ta’lim tizimida innovatsion texnologiyalarni joriy etish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, til va adabiyot fanlarini o‘qitishda zamonaviy yondashuvlar frazeologik birliklarni chuqur o‘zlashtirish imkonini beradi. Frazeologizmlar milliy tafakkur, madaniyat va tarixiy tajribani o‘zida mujassam etgani bois, ularni o‘rganishda an’anaviy metodlar bilan bir qatorda raqamli vositalardan foydalanish zarurati ortib bormoqda.

Frazeologik birliklar – tilning tayyor, barqaror birikmalari bo‘lib, ular ko‘chma ma’noga ega bo‘ladi. Ular nutqning obrazlilikini oshiradi va milliy madaniyatni aks ettiradi. Frazeologizmlarning asosiy xususiyatlari quyidagilardan iborat:

- semantik yaxlitlik;
- tarkibiy barqarorlik;

- obrazlilik va emotsionallik;
- madaniy konnotatsiya.

Adabiyot ta'limida axborot texnologiyalarining qo'llanilishi o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va o'quv jarayonini interaktivlashtiradi. Integratsiya jarayonida quyidagi vositalardan foydalanish samarali hisoblanadi: Adabiyot va axborot texnologiyalarining integratsiyasi sharoitida frazeologik birliklarni o'rganish jarayoni sezilarli darajada takomillashmoqda. Bunday yondashuv frazeologik birliklarni nafaqat nazariy jihatdan o'zlashtirish, balki ularni real nutq jarayonida, ya'ni kontekstda to'g'ri va o'rinli qo'llash ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. Ayniqsa, elektron lug'atlarning paydo bo'lishi va keng qo'llanilishi ushbu jarayonni yanada samarali tashkil etishga xizmat qilmoqda.

Elektron lug'atlar an'anaviy bosma lug'atlardan o'zining funksional imkoniyatlari bilan tubdan farq qiladi. Jumladan, ular foydalanuvchiga tezkor qidiruv tizimi orqali kerakli frazeologik birlikni qisqa vaqt ichida topish imkonini beradi. Bundan tashqari, audio va video izohlar orqali birliklarning talaffuzi, qo'llanish ohangi hamda semantik nozikliklarini chuqurroq anglash imkoniyati yaratiladi. Misollar bazasining mavjudligi esa frazeologizmlarning turli kontekstlarda qanday ishlatilishini ko'rsatib, ularning amaliy ahamiyatini oshiradi. Interaktiv mashqlar esa o'rganilgan bilimlarni mustahkamlash va nazorat qilishga xizmat qiladi. Frazeologik birliklarni elektron lug'atlarda ifodalashda innovatsion yondashuvlar muhim o'rin tutadi. Xususan, frazeologizmlarning kontekstual qo'llanilishini ko'rsatish orqali ularning haqiqiy nutqdagi funksiyasi ochib beriladi. Vizual vositalar, ya'ni rasm va animatsiyalar orqali tushuntirish esa o'quvchining tasavvurini boyitadi va murakkab ma'nolarni osonroq anglashga yordam beradi. Shuningdek, sinonim va antonim tizimini yaratish orqali frazeologik birliklar o'rtasidagi semantik aloqalar aniqlanadi. Madaniy izohlarning berilishi esa har bir frazeologizm ortida yotgan milliy mentalitet, tarixiy tajriba va an'analarni ochib berishga xizmat qiladi. Innovatsion yondashuvlarning didaktik ahamiyati ham alohida e'tiborga loyiqdir. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning nutq boyligini oshirishga, ularning mustaqil va tanqidiy fikrlashini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, frazeologik birliklar orqali madaniy tafakkur shakllanadi va tilni o'zlashtirish jarayoni tezlashadi. Ta'lim jarayonida gamifikatsiya elementlaridan, ya'ni turli testlar, viktorinalar va interaktiv o'yinlardan foydalanish esa o'quvchilarning qiziqishini oshirib, o'quv faoliyatining samaradorligini yanada kuchaytiradi.

Adabiyot va axborot texnologiyalari integratsiyasi frazeologik birliklarni o'rganishda yangi imkoniyatlarni yaratadi. Elektron lug'atlar va multimedia vositalari yordamida frazeologizmlarni o'qitish samaradorligi sezilarli darajada oshadi. Innovatsion yondashuvlar nafaqat bilim berish, balki o'quvchilarning ijodiy va analitik tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbek tilining izohli lug'ati. – Toshkent, 2020.
2. Rahmatullayev Sh. Frazeologiya asoslari. – Toshkent, 2018.
3. Safarov Sh. Lingvistik tadqiqotlar metodologiyasi. – Toshkent, 2019.
4. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2021.
5. Internet manbalari va elektron lug'atlar (Oxford, Cambridge, Lingvo).